

ДО
НАУЧНОТО ЖУРИ,
Назначено със Заповед РД-38-259/29.05.2024 г.

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р ТРАЯН КОНСТАНТИНОВ КОНОВ,
вътрешен член на журито

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. (Граждански процес) обявен за нуждите на Юридически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ в ДВ, бр. 32 от 09.04.2024 г.

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА КАНДИДАТА:

Единствен кандидат в конкурса е гл. ас. д-р Ивайло Кръстев Костов. Кандидатът завършва специалност „Право“ в юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 2002 г. (Диплома Серия А-2002 СУ № 160214 от 10.02.2003 г.). В периода юни 2016 г. – май 2017 г. е докторант на самостоятелна подготовка в катедрата „Гражданскоправни науки“ на ЮФ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ с научен ръководител проф. д-р Анелия Мингова. На 31.05.2017 г. успешно защитава в Софийския университет дисертационен труд за придобиване на образователната и научната степен „доктор“ по професионално направление 3.6. „Право“ (Граждански процес) на тема „Преклузията за възражения на ответника в общия исков процес“ (Диплома № СУ- 97, издадена на 15.06.2017 г.).

В периода 2003 г. – 2006 г. работи като юрисконсулт в Агенцията за следприватизационен контрол и „Софийска вода“ АД. От януари 2007 г. е вписан като адвокат в Софийската адвокатска колегия. Избран е за основен член на Софийския адвокатски съвет за мандата 2021 г. – 2024 г. От 2017 г. участва като член на работни групи в Министерството на правосъдието и в Народното събрание на Република България във връзка с различни законопроекти за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс. Арбитър е в Арбитражния съд при Българския футболен съюз (от 2009 г.) и Арбитражния съд при Българската търговско-промишлена палата (от 2020 г.). От май 2020 г. е член на Управителния съвет на Фондация „Български адвокати за правата на човека“. От 2015 г. е лектор в Центъра за обучение на адвокати „Кръстю Цончев“. От 2019 г. е член на редакционната колегия на списание „Съвременно право“.

2. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ:

През 2010 г. след конкурс кандидатът е избран и назначен за „асистент“ по учебната дисциплина „Гражданско процесуално право“ в ЮФ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, а от 2018 г. заема академичната длъжност „главен асистент“. От 2010 г. води семинарните занятия по дисциплината „Гражданско процесуално право“ на студентите от специалност „Право“ в ЮФ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От 2015 г. чете отделни лекции в дисциплините „Гражданско процесуално право“ и „Гражданско изпълнително производство“. От 2020 г. води курса по „Защита по граждански дела в държавите от ЕС“ на студентите в специалност „Международни отношения“ в ЮФ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

Като преподавател в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ Ивайло Костов е познат с широката си ерудиция, с уменията си да представя задълбочено, но и достъпно учебното съдържание на преподаваните дисциплини, като взискателен и справедлив экзаминатор, поради което се радва на подчертан интерес и уважение на студентите, както и на уважението на своите колеги – преподаватели.

3. НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ И ИЗЯВИ:

3.1. Кандидатът е автор на две монографии: Изменение на иска. София: Enthusiast, 2023, 288 с., ISBN 978-619-164-555-8 COBISS.BG-ID – 62203656 и Преклузията за възражения на ответника в общия исков процес. София: Сиби, 2017, 380 с., ISBN 978-619-226-042-2, COBISS.BG-ID – 1283350756, както и на **13 научни статии и студии:** Изменението на иска в системата от способности за десезиране на съда. – Търговско право, 2023, № 2, с. 17-38, ISSN 0861-6892; За правомощията на съда при определянето по справедливост на размера на обезщетението за неимуществени вреди. – Съвременно право, 2021, № 4, с. 56-63, ISSN 0861-1815; Проблеми на допускането до касационно обжалване по чл. 280 ГПК. – Съвременно право, 2019, № 1, с. 7-30, ISSN 0861-1815 (Също и В: 100 години от рождението на професор Борис Яновски. Сборник студии и статии, С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019, с. 295-316, ISBN 978-954-07-4913-6.); За приложното поле на иска по чл. 124, ал. 4 ГПК. – Търговско право, 2019, № 1, с. 5-14, ISSN 0861-6892 (Също и В: Сборник научни изследвания в памет на доц. д-р Кристиан Таков. С.: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019, с. 551-561, ISBN 978-954-07-4746-0); Задължителната адвокатска защита по граждански и търговски дела. – Адвокатски преглед, 2018, № 11, с. 8-20, ISSN 1313-7204; Подлежи ли на касационно обжалване определение на апелативен съд, с което е потвърдено преграждащо развитието на производството определение или разпореждане на окръжен съд като въззивна инстанция? – Търговско право, 2018, № 3, с. 47-50, ISSN 0861-6892; За очевидната неправилност на въззивното решение като основание за допускане на касационното обжалване. – Търговско право, 2018, № 2, с. 5-11, ISSN 0861-6892; За порока на въззивното решение, постановено въпреки наличие на основание за спиране на производството по чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК. – Търговско право, 2017, № 4, с. 31-35, ISSN 0861-6892; Преклузии на права относно факти и доказателства. (Резюме на доклада, изготвен по повод Научно-практическа конференция на тема „Правни проблеми по прилагането на ГПК. Възможните

разрешения“). – Общество и право, 2017, № 8, с. 51-54, ISSN 0204-85-23; Функции на отговора на исковата молба в общия исков процес. – Юридически свят, 2017, № 1, с. 63-76, ISSN 1311-3488; Някои въпроси във връзка с изменението на основанието на иска и равенството на страните в общия исков процес. – Търговско право, 2016, № 4, с. 17-24, ISSN 0861-6892; Допустим ли е иск за вреди, причинени на акционер, от действия на управителния орган на акционерното дружество? В: Сб. "Правната наука. Традиции и актуалност (съст. Ярослава Генова, отг. редактори проф. д.ю.н. Васил Мръчков, проф. д-р Дарина Зиновиева, проф. д-р Венцеслав Стоянов), Пловдив, Унив. издателство "Паисий Хилендарски", 2012, с. 375-379, ISBN 987-954-423-768-4; За характера на неустойката в приватизационния договор. – Правна мисъл, 2006, № 2, с. 16-31, ISSN 1310-7348, на **една публикувана рецензия** – За монографията „Спиране на исковото производство“ от д-р Анастас Пунев – Адвокатски преглед, 2020, № 10, с. 64-69, ISSN 1313-7204, съавтор в **превод на научна книга** - Макбрайд, Дж. Правата на човека и наказателният процес. Практиката на Европейския съд по правата на човека. София: Съвет на Европа, БАПЧ, 2012, 400 с., ISBN 978-954-8094-19-1 (преводачи Диляна Гитева, Динко Кънчев, Ивайло Костов, Николай Руневски, Полина Русинова, София Разбойникова, Станислав Костов, редактор на превода Анна Гаврилова-Анчева), както и **съставител на два научни сборника**: 100 години от рождението на професор Борис Яновски. Сборник студии и статии, София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2019, 362 с., ISBN 978-954-07-4913-6 и Сборник научни изследвания в памет на професор Димитър Силяновски, професор Живко Сталев, професор Витали Таджер. София Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2023, 608 с., ISBN 978-954-07-5837-4.

3.2. Кандидатът е участвал в редица международни и национални научни конференции: The impact of Kantarev, Bulgarska Narodna Banka and Vivacom Bulgaria Cases on National Procedural Autonomy – доклад на конференция “The Evolution of Civil Procedure in Europe. A New Concept of Procedural Autonomy?“, Universidade de Lisboa, Lisbon, март 2024 г. (изнесен съвместно с доц. д-р Станислав Костов); Задълженията на страните по спора преди подаването на исковата молба в английския граждански процес – доклад на Есенна конференция на българската адвокатура, организирана от Висшия адвокатски съвет, гр. София, октомври 2019 г.; Задължителната адвокатска защита по граждански и търговски дела – доклад на международна научна конференция, организирана от Софийския адвокатски съвет и посветена на 130-тата годишнина от приемането на първия Закон за адвокатите в България от 22.11.1888 г., отбелязван като Ден на българската адвокатура, гр. София, ноември 2018 г.; За приложното поле на иска по чл. 124, ал. 4 ГПК – доклад на международна научна конференция в памет на доц. д-р Кристиан Таков, организирана от Катедра „Гражданскоправни науки“ при ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“, Катедра „Частноправни науки“ при ЮФ на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ и Фондация „Кристиан Таков“, гр. София, юни 2018 г.; Преклузии на права относно факти и доказателства – доклад на научно-практическа конференция „Правни проблеми по прилагането на ГПК. Възможните разрешения“, организирана от Висшия адвокатски съвет, под патронажа на председателя на Комисията по правни въпроси на Народното събрание, гр. София, октомври 2017 г.; Допустим ли е иск за вреди, причинени на акционер, от действия на управителния орган на акционерното дружество – доклад на научна конференция „Правната наука. Традиции и актуалност“ по случай петдесетата

годишнина на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, гр. Пловдив, септември 2011 г.

3.3. Кандидатът е взел участие в работни групи по промени в законодателството, а именно: в Работна група по ЗИДГПК в Министерството на правосъдието, 2023 – 2024 г. (за транспониране на Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 година относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни иски или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“); Работна група по ЗИДГПК в Министерството на правосъдието, 2018 – 2019 г. (за изменение на ГПК в частта за заповедното производство във връзка с въвеждане на централизирано разпределение на подадените заявления за издаване на заповеди за изпълнение); в Работна група по ЗИДГПК към Комисия по правни въпроси, Народно събрание, август-септември 2017 г.; в Работна група по ЗИДГПК в Министерството на правосъдието, юли-септември 2017 г. (за изменение на местната подсъдност по застрахователните дела).

3.4. Кандидатът е представял редица становища пред Конституционния съд и пред Върховния касационен съд по тълкувателни дела: по конституционно дело № 12/2018 г. (изготвено съвместно със Здравка Калайджиева, Станислав Костов, Анна Гаврилова-Анчева и Нина Седефова, от името на Фондация „Български адвокати за правата на човека“); по конституционно дело № 10/2018 г. (от името на Висшия адвокатски съвет); по тълкувателно дело № 1/2021 г. на ОСГТК на ВКС (от името на Висшия адвокатски съвет); по тълкувателно дело № 1/2021 г. на ОСГТК на ВКС (от името на Висшия адвокатски съвет); по тълкувателно дело № 2/2018 г. на ОСГТК на ВКС (от името на Висшия адвокатски съвет); по тълкувателно дело № 6/2017 г. на ОСГТК на ВКС (от името на Висшия адвокатски съвет); по тълкувателно дело № 1/2017 г. на ОСГТК на ВКС (от името на Висшия адвокатски съвет).

3.5. Кандидатът е провел и редица обучения на практикуващи юристи, организирани от ЦОА „Кръстю Цончев“, БТПП и Съюза на съдиите в България за съдиите от СГС, САС, ВКС.

От изложеното по-горе и от приложената справка се вижда, че кандидатът **надхвърля минималните изисквани** точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности, уредени в ППЗРАСРБ и въз основа на това се допуска до участие в конкурса за заемане на длъжността „доцент“ по 3.6 Право (Граждански процес).

4. ОЦЕНКА НА НАУЧНИТЕ ПУБЛИКАЦИИ ПО КОНКУРСА:

За участие в конкурса кандидатът е подбрал **една монография:** Изменение на иска, София: Enthusiast, 2023, 288 с., ISBN 978-619-164-555-8 COBISS.BG-ID – 62203656 и **шест студии и статии:** Изменението на иска в системата от способности за десезиране на съда. – Търговско право, 2023, № 2, с. 17-38, ISSN 0861-6892; Проблеми на допускането до касационно обжалване по чл. 280 ГПК. – Съвременно право, 2019, № 1, с. 7-30, ISSN 0861-1815; За правомощията на съда при определянето по справедливост на размера на обезщетението за неимуществени вреди. – Съвременно право, 2021, № 4,

с. 56-63, ISSN 0861-1815; За приложното поле на иска по чл. 124, ал. 4 ГПК. – Търговско право, 2019, № 1, с. 5-14, ISSN 0861-6892; За очевидната неправилност на въззивното решение като основание за допускане на касационното обжалване. – Търговско право, 2018, № 2, с. 5-11, ISSN 0861- 6892 и За порока на въззивното решение, постановено въпреки наличие на основание за спиране на производството по чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК. – Търговско право, 2017, № 4, с. 31-35, ISSN 0861-6892.

4.1. Монографията „Изменение на иска“:

4.1.1. Монографията е в обем 286 страници, като съдържанието е организирано в четири глави, Увод и Заключение, приложени са библиографска справка и индекс, който улеснява читателя в ориентацията му по съдържанието. **Първата глава** представя общата характеристика на института, проследява историческото му и сравнителноправно развитие, индивидуализиращите белези на иска, които могат да бъдат изменяни, особеностите в основанието на отрицателните установителни иски и разграничаването на изменението на иска от други процесуални действия като поправка, допълване и поясняване на исковата молба. **Втората глава** е посветена на способите за изменение на иска. **В Третата глава** се анализират правните форми на изменение на иска – намаляване и увеличаване на иска, замяна на спорния предмет, замяна на вида на търсената защита и замяна на страна. **В Четвъртата глава** е разгледано производството по изменение на иска, условията за допустимост, произнасянето на съда по искането за изменение и особеностите на производството в различни хипотези – особени иски за производство, производство по отнемане на незаконно придобито имущество (ЗПКОНПИ) и арбитражен процес.

4.1.2. Сред **научните приноси** следва да бъдат специално изтъкнати:

4.1.2.1. Обосноваването на извода, че изменението на иска **не представлява способ за въвеждане на ново спорно право**, което не е предявено с исковата молба (с.110 – 114 и с. 124 – 130), **като така се изключва конструкцията на последващо обективно съединяване на иски**;

4.1.2.2. Изводът, че замяната на спорния предмет е възможно само чрез замяна на основанието или петитума, като авторът акцентира тъкмо върху „замяната“ и изключвайки конструкцията на последващо обективно съединяване (погоре т. 4.1.2.1.), прави обосноваван извод, за **десезиращ** съда ефект на изменението на иска спрямо първоначално предявения иск (с. 192 - 198.);

4.1.2.3. Изводът на автора, че изменението на иска, чрез замяна на страна също има **десезиращ** съда ефект (с. 216 – 219), **което изключва и конструкцията на последващо субективно съединяване на иски**;

4.1.2.4. Връзката на уредбата на изменението на иска и тълкуването ѝ с **принципа на равенството на страните в процеса** (с. 222 – 226);

4.1.2.5. Научни приноси съдържат и изводите на автора относно характера на актовете на съда (определенията), с които той се произнася по искането за изменение на иска, и **способите за контрол** върху тези актове (с. 248 – 253).

4.1.3. Първоначалното прелистване на монографията след излизането ѝ по книжарниците, а и преди това прочитът на статията „Изменението на иска в системата от способности за десезиране на съда“, оставиха у мен противоречиви впечатления, заради изключването на възможностите за последващо обективно и субективно съединяване на искове от страна на ищеца (с изключение на инцидентен установителен и обратен иск), с които възможности бях свикнал още като студент, а по-късно в процесуалната си практика - последващото обективно съединяване все още изглежда допустимо от гледна точка на учебниците.¹ Разсъжденията ми относно тезата на автора обаче ме убедиха в основателността на изводите му. Наистина, едва ли липсата в действащия ГПК на добавената през 1997 г. нова ал. 4 в чл. 117 ГПК (отм.),² при положение, че и без нея се приемаше последващо субективно съединяване на искове³, може да се разглежда като сериозен аргумент,⁴ но изложеното от автора относно принципа на равенството на страните (по-горе т. 4.1.2.4.) и десезиращия ефект на изменението на иска ме убедиха в това, че доколкото изменението на иска е способ за поправяне грешката на ищеца, или въпрос на негова тактика, десезиращият ефект и изключването на последващо съединяване на искове от страна на ищеца (с изключение на инцидентен установителен и обратен иск) са „обратната страна на медала“ на преклудирането на възраженията на ответника и макар ощетявайки ищеца, внася в процеса необходимия баланс, защото ищецът има на разположение целия срок на давността да обмисли и изчисти от грешки исквата си молба, а ответникът губи възраженията си, ако не ги изчерпи в срока за отговор (с. 224 – 225). Ето защо намирам, че монографията има съществената теоретична и практическа роля да преодолее изцяло инерцията по тезите на проф. Сталев относно последващото съединяване на искове от ищеца и така да обогати с яснота както теорията, така и съдебната практика, съобразявайки ясно промените в общата рамка на исковия процес, предизвикани с приемането на новия ГПК.

4.2. Студията „Изменението на иска в системата от способности за десезиране на съда“:

В студията се очертава ролята на изменението на иска в системата на десезиращите съда основания и се публикуват предварително (преди разгледаната по-горе в т. 4.1. монография) **приносните изводи за недопустимост на последващо обективно и субективно съединяване на исковете** – по-горе т. 4.1.2.1. и 4.1.2.2.

¹ **Сталев, Ж., А. Мингова, В. Попова, О. Стамболиев, Р. Иванова.** Българско гражданско процесуално право. 10. прераб. и доп. изд. Второ по действащия ГПК. С.: Сиела, 2020, с. 464.

² „Във всяко положение на делото в първата инстанция ищецът може да привлече наред с първоначалния и друг ответник и без тяхното съгласие“.

³ **Сталев, Ж.** Българско гражданско процесуално право, Пето допълнено и преработено издание, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“ С, 1994, с. 404.

⁴ Вж. **Конов, Т.** Още веднъж за понятието противоправност и системата на българската извъндоговорна отговорност – отговорност за чиста икономическа загуба. – Търговско право 2022, бр. 2 – 3, с. 52 -53.

4.3. Статията „Проблеми на допускането до касационно обжалване по чл. 280 ГПК“:

В статията се разисква въпросът за връзката между основанията за допускане на касационно обжалване и основанията за касиране на въззивното решение. Прави се обосноваван извод, че **предпоставките по чл. 280 ГПК трябва да служат и на общите цели на правораздаването, и да внушават доверие в правосъдието, в противен случай те са не само излишни, но и засягат защитата на материалните права.** Отчита се значението на въведеното през 2017 г. самостоятелно основание за допускане „очевидна неправилност“ и се посочва, **че то има и ролята да преодолее някои от слабостите на ал. 1 на чл. 280 ГПК.**

4.4. Статията: „За правомощията на съда при определянето по справедливост на размера на обезщетението за неимуществени вреди“:

Статията съдържа становище изготвено от автора и представено по тълк. д. № 1/2021 г. на ОСГТК на ВКС. Приема се, че определянето на размера на обезщетението за неимуществени вреди, които са последица от увреждането, и което може да се намали, в случай че уврежданият е допринесъл за настъпването на вредите, не е обусловено от заявената претенция, но не може да се присъди сума, която надхвърля поисканата в петитума на исковата молба. **Теоретичните и практически приноси на статията могат да се видят във възприемането им в диспозитива на тълкувателния акт на ВКС, ОСГТК.**

4.5. Статията: „За приложното поле на иска по чл. 124, ал. 4 ГПК“:

В статията се излага критичен анализ на тълк. р. № 5/2012 г. на ВКС ОСГТК относно възможността за оспорване на документ в самостоятелен процес и възможността този процес да се окаже преюдициален спрямо процеса, в който документът е представен, но не е своевременно оспорен. **Аргументирано е критикуван възгледът за извънпроцесуалния ефект на преклузиите.** Направен е анализ на последиците от тълкувателното решение в светлината на Решение по конст. д. № 4/2009 г., като се стига до извод, че **ако смисълът на чл. 133 ГПК е онзи, който в тълк. р. № 5/2012 г. на ВКС ОСГТК се приема, вероятно Конституционният съд би приел наличие на противоречие между него и чл. 121, ал. 2 от Конституцията⁵.** Прави се предложение за заличаване на думите: „не оспори истинността на документ“ и „чл. 212“ от чл. 133 ГПК.

4.6. Статията: „За очевидната неправилност на въззивното решение като основание за допускане на касационното обжалване“:

Статията съдържа становище изготвено от автора и представено по конст. д. № 10/2018 г. Анализирани са понятието за „очевидна“ неправилност на въззивното решение, посочва се, че производството по допускане до касационно обжалване **не представлява правораздавателна дейност, а въвеждащата това ново основание новела цели преодоляването на съществуващо преди нея противоречашо на правораздавателната функция на ВКС положение да не може да бъде допуснато**

⁵ „Производството по делата осигурява установяването на истината.“

до касационно обжалване явно неправилно решение, което обаче не покрива селективните критерии на чл. 280, ал. 1 ГПК. Теоретичните и практически приноси могат да се видят във възприемането им в диспозитива на Решение № 15 от 06.11.2018 г. на Конституционния съд.

4.7. Статията: „За порока на въззивното решение, постановено въпреки наличие на основание за спиране на производството по чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК“:

В статията е анализиран първият въпрос, поставен пред ВКС, ОСГТК по тълк. д. № 1/2017 г. - какъв е порокът на въззивно решение, постановено при наличие на основание за спиране на производството по чл. 229, ал. 1, т. 4 ГПК. Анализирайки **историческите корени на тезата**, че порокът е недопустимост на решението, която в последствие е приета в Тълкувателно решение от 09.07.2019 г. от мнозинството съдии, макар и с 16 особени мнения, **авторът основателно настоява, че порокът е неправилност на решението поради съществено нарушаване на съдопроизводствените правила**, като подчертава, че тази неправилност е „очевидна“, при което новото правило на чл. 280, ал. 2 ГПК е достатъчно за да преодолее опасенията за недопускане на касационно обжалване. Чисто юридически, наистина порокът е неправилност на решението, а не недопустимост, **като тезата на автора е споделена от особеното мнение на 16 касационни съдии.**

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

С оглед изложеното намирам, че гл. ас. д-р Ивайло Кръстев Костов отговаря изцяло на критериите на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. (Граждански процес), поради което убедено препоръчвам на научното жури да вземе решение, с което предлага на Факултетния съвет на Юридически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ гл. ас. д-р Ивайло Кръстев Костов да бъде избран на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.6. (Граждански процес) в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

16.07.2024 г.

С уважение:

доц. д-р Траян Конов